Stockholms universitet

Datum: 2025-02-20

Studiehandledning

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) I för yrkeslärare, allmän inriktning (7,5 hp)

Kurskod: YP20LÄ

Vårterminen 2025

Kursansvarig: Frans Hagerman

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet	Besöksadress:	Telefon: 08-16 20 00 (vxl)
Institutionen för pedagogik och didaktik	Frescativägen 54	
106 91 Stockholm	www.edu.su.se	

Inledning

I denna kurs introduceras du till verksamhetsförlagd utbildning och deltar därefter aktivt i den dagliga skolverksamheten. Studierna innebär att utifrån gjorda erfarenheter och systematisk teoretisk reflektion integrera praktik och teori.

Innehållet i kursen utformas utifrån den pågående verksamheten, de förväntade studieresultaten samt den utbildningsplan och ämnesinriktning vari kursen ingår.

Kontaktuppgifter

- Kursansvarig lärare är Frans Hagerman, e-post: frans.hagerman@edu.su.se
- Kontaktperson VFU-placeringar inom Stockholms län är VFU-sekretariatet e-post: vfu@su.se
- Kontaktperson VFU-placeringar i övriga landet är Jolina Ekholm e-post: yrkeslarare@edu.su.se
- Utbildningsadministratör är Christina Edelbring e-post: yrkeslarare@edu.su.se
- Namn på kurslärare för trepartssamtalet framgår i VFU-portföljen

VFU-portfölj

Skriftliga inlämningsuppgifter ska läggas in i en personlig VFU-portfölj som läggs upp av ansvarig person. Hur VFU-portföljen fungerar kommer att gås igenom vid träffarna på kursen i Didaktik i yrkesutbildning, Vid tekniska frågor gällande VFU-portföljen hänvisas till: portfoljvfu@su.se

Ansvariga för den tekniska delen av portföljen har också samlat en sida med vanliga frågor från handledare på Serviceportalen, här är en länk till denna sida: https://www.su.se/support-vfu/vfu-portf%C3%B6ljen-handledare

Förväntade studieresultat

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- kommunicera med elever och personal genom att lyssna och ge återkoppling, tala och skriva, samt reflektera över dessa förmågor,
- under handledning och i olika situationer bemöta elever på ett respektfullt sätt i enlighet med skolans värdegrund samt beskriva egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever,
- under handledning skriva och motivera egna lektionsplaneringar inom ett eget yrkesämne med tydliga mål som är relaterade till relevanta nationella styrdokument, samt genomföra och utvärdera lektionerna mot målen,
- under handledning leda undervisning och reflektera över sitt ledarskap,
- utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför nästa VFU-kurs.

Kursens upplägg och innehåll

Kursen VFU I omfattar 25 arbetsdagar, men eftersom vissa skriftliga inlämningsuppgifter ska skickas in är det 22 dagar som ska läggas ut på din VFU-skola. Utgångspunkten är att de 22 dagarna innebär hela dagar (7 - 8 timmar), men det är du och din handledare som utformar schemat utifrån de villkor som råder på skolan. Kursen ligger from vecka 13, men det går bra att börja lägga ut VFU-dagar lite

tidigare om det passar verksamheten. Som avslutning på kursen sker ett obligatoriskt reflektionsseminarium den 4 juni 2025 via Zoom. I kursen ingår också ett **trepartssamtal** som kommer genomföras via Zoom tillsammans med din handledare och kurslärare. Information om kursen VFU I ges i kursen Didaktik i yrkesutbildning under introduktionen eller vid seminariet månaden därpå.

VFU-placering

Du som bor i Stockholms län kommer att tilldelas en placering av en samordnare på uppdrag av VFU-sekretariatet vid Stockholms Universitet. Du får inte själv ordna en placering. Här kan du läsa om hur Stockholms universitets VFU-placeringar går till:
https://www.su.se/utbildning/l%C3%A4rarutbildningar/verksamhetsf%C3%B6rlagd-utbildning-vfu/vfu-placering-1.497108

Om du bor utanför Stockholms län så har du möjlighet att själv kontakta en skola. Inom 3 veckor kommer du att få ett mejl med information som du skall använda dig av i kommunikation med skolan. Om du behöver hjälp med att hitta en skola så kontakta yrkeslarare@edu.su.se

Handledaren behöver vara en behörig yrkeslärare och ska undervisa i minst ett av de ämnen av vilka du har bedömts behörig.

Din VFU inleds med att du noggrant studerar de förväntade studieresultat som ingår i kursen (se nedan). Därefter skriver du utifrån dessa ett brev (också kallad *IUP= Individuell utvecklingsplan*) till din handledare. **Den individuella utvecklingsplanen ska även läggas in i VFU-portföljen.** Ditt brev/din IUP ska innehålla:

- en presentation av dig själv
- tidigare ledar-/lärarerfarenhet
- dina förväntningar på VFU-perioden, vilka förmågor du vill utveckla
- vad du vill veta om den målgrupp, gymnasieelever eller vuxenstuderande, som du kommer att möta

När du i din IUP skriver om vilka förmågor du vill utveckla använder du dig också av *professionsutvecklingsmatrisen*, en matris som är ett försök att med ord precisera vad lärarkunnande består av. Matrisen finns i VFU-handboken VFU-portföljen.

De förväntade studieresultaten för VFU:n samt dina önskemål ska vara utgångspunkten för en ***handlingsplan*** som du utformar tillsammans med handledaren. Det är önskvärt att du tar kontakt med din handledare ett par veckor innan du ska påbörja din VFU för att boka tid för ett möte. Vid detta möte ska en handlingsplan formuleras. Handlingsplanen kan se ut på olika sätt men den ska utformas så att du får möjlighet att uppfylla de kursmål som finns för VFU och också synliggöra dina förmågor för handledaren. Handlingsplanen kan t ex innehålla planerade lektioner, uppgifter som ska göras, deltagande i möten och handledningssamtal. Det är också viktigt att du vid VFU:s början delger handledaren det material vi från universitetet har tillhandahållit (se VFU-portföljen). **Ansvaret ligger på dig som student att din handledare erhåller aktuellt material. Handlingsplanen ska även läggas in i VFU-portföljen.**

Tidsplan för genomförande av kursuppgifter

Mars-första veckan i april April 2025	• IUP/ Individuell utvecklingsplan läggs in i VFU-portföljen • Handlingsplan läggs in i VFU-portföljen
Trepartssamtal	• Genomförs via Zoom och bokas in i början av VFU-perioden, men genomförs i normalfallet i mitten av kursperioden. Prata ihop dig med din handledare om passande tider, kontakta din VFU-kurslärare och föreslå minst tre alternativa datum/tider. Avsätt 1 timme för samtalet.
8 april 8 maj 22 maj	• Loggbok vid tre tillfällen, se senaste inlämningsdatum i VFU-portfölj.
14 april	• Uppgift 1 Attityder och värderingar läggs in i VFU-portfölj.
28 april	• Uppgift 2 Min Undervisning (med filmklipp som du ska kommentera och lägga in i VFU-portfölj)
Tre dagar före trepartssamtalet	• Uppgift 3 Självvärdering läggs in i VFU-portfölj och skickas till trepartssamtalslärare
4 juni 2025 via Zoom, kl. 10-12 på Zoom. Zoomlänk läggs ut i VFU-portföljen.	• Reflektionsseminarium.

Individuell utvecklingsplan (IUP)

Du ska inleda din VFU med att du noggrant ska studera de förväntade studieresultat som ingår i kursen (se nedan). Därefter ska du skriva utifrån dessa ett brev (också kallad IUP= Individuell utvecklingsplan) till din handledare. Den individuella utvecklingsplanen ska även läggas in i VFU-portföljen under fliken IUP. Ditt brev/din IUP ska innehålla:

- en presentation av dig själv
- tidigare ledar-/lärarerfarenhet
- dina förväntningar på VFU-perioden, vilka förmågor du vill utveckla
- vad du vill veta om den målgrupp, gymnasieelever eller vuxenstuderande, som du kommer att möta

När du i din IUP skriver om vilka förmågor du vill utveckla använder du dig också av professionsutvecklingsmatrisen, en matris som är ett försök att med ord precisera vad lärarkunnande består av. Matrisen finns i VFU-handboken Vfu-portföljen.

Handlingsplan

I din VFU-portfölj finns en flik ”Handlingsplan”. Här lägger du in en kort beskrivning av hur du och din handledare har lagt upp din VFU. Vilka dagar ska du vara där, vilka kurser ska du delta i, vilka undervisningstillfällen ska du hålla i, särskilda aktiviteter som du ska delta vid (t ex personalmöte), när ska handledningssamtal ske, auskultering etc. Tänk på att det är bra att tidigt träna på att leda gruppen. Ett riktmärke är att du håller i ca 5 - 8 undervisningstillfällen under VFU-perioden, men det är du och din handledare som avgör vad som är möjligt. Ett undervisningstillfälle kan vara att hålla lektioner, göra korta presentationer, leda diskussioner eller grupparbeten.

Loggbok

Att skriva i loggboken i VFU-portföljen ingår som ett kurskrav. Du behöver inte skriva långa inlägg, ca en halv A4, men du måste skriva reflektioner som har att göra med din VFU vid minst tre tillfälle (sista inlämningsdatum anges i rubriken Tidsplan ovan samt i VFU-portföljen). Skriv om en avgränsad situation/händelse som fångar din uppmärksamhet, t ex i relation till ledarskap, kommunikation och/eller bemötande.

Beskriv inledningsvis situationen på ett objektivt sätt; vad det var som hände och vilka som var inblandade. När du sedan ska reflektera över situationen utgå från Gibbs reflektionscirkel (1988):

- Varför valde du just denna situation?
- Vilka frågor/tankar/känslor väckte situationen hos dig?
- Hur tror du att de olika inblandade upplevde situationen?
- Hur kan situationen förstås utifrån ämnesinnehåll, undervisningsformer, läromedel, kunskapskriterier etc.
- Finns alternativa sätt att agera som lärare i situationen?

Bjud gärna in din handledare så kan hon/han ge kommentarer på det du skrivit.

Examinationsuppgifter

Uppgift 1 – Attityder och värderingar
Det andra lärandemålet i kursen är:

- Under handledning och i olika situationer bemöta elever på ett respektfullt sätt i enlighet med skolans värdegrund samt *beskriva egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever*

Den första delen av detta mål bedöms av handledaren medan det som kursiverats ovan bedöms av kursläraren på universitetet. Uppgiften är att skriva och reflektera utifrån lärandemålet. Frågor som kan vara viktiga att fundera över är t ex den egna skoltiden och hur den färgar av sig på hur du nu ser på t ex elevers uppförande, agerande, lärarrollen. Annat att fundera över är hur du ser på ungdomar idag, andra kulturer, kön etc. Men det är du som avgör vad du tror kan påverka mest. Försök att få med såväl egna värderingar och attityder som kan vara problematiska som de som du tror kan vara en tillgång. Avsluta med att beskriva en situation där någon på din VFU-skola bemötte en elev/elever på ett inkännande och respektfullt sätt.

Skriv ca 1–2 A4 sidor och lägg ditt inlägg i din VFU-portfölj under fliken *VFU I, Attityder och värderingar* (sista inlämningsdatum anges i rubriken Tidsplan ovan samt i VFU-portföljen).

Uppgift 2 - Min undervisning

I den här uppgiften ska du visa att du uppfyller det tredje lärandemålet:

- Under handledning skriva och motivera flera egna lektionsplaneringar med tydliga mål som är relaterade till relevanta, nationella styrdokument samt genomföra och utvärdera lektionerna mot målen

Målet bedöms av såväl handledare som kurslärare. Handledaren bedömer givetvis det praktiska utförandet, bistår vid planering och utvärderar tillsammans med studenten. Kursläraren bedömer den skriftliga framställningen. För att bli godkänd måste du beskriva en planering för en lektion/undervisningstillfälle skriftligt där du knyter an till minst ett nationellt styrdokument, motiverar val av undervisningsmetoder, tydligt beskriver genomförandet samt utvärderar såväl planering som genomförande. Frågor som du bör besvara är:

- Vilket innehåll fokuserade du och varför?
- Vilka undervisningsformer valde du och varför?
- Hur upplevde du genomförandet?
- Vilken respons gav eleverna?
- Specifika svårigheter som uppstod?
- Vad blev bra, vad skulle kunna förbättras?

Du ska också lägga in en filmsnutt från din lektion (ca 2 - 3 minuter) och kommentera det inspelade genom att relatera till något/några av de förväntade studieresultaten. Tänk på att om dina studenter yttrar sig eller syns på din inspelning måste du ha deras skriftliga tillåtelse. Gäller det elever under 18 år måste deras föräldrar skriva på blanketten. Om någon annan än du själv medverkar i filmen så är det viktigt att du raderar filmen från din mobiltelefon när du fört över den till VFU-portföljen. När din kurslärare har läst ditt inlägg och kommenterat det ska du också radera filmklippet från VFU-portföljen. Filmen läggs endast ut i VFU-portföljen och är inte publik. Däremot ses VFU-portföljen som en offentlig handling (se info om vad det innebär på VFU-portföljens startsida).
Skriv ca 2 A4 sidor. Lägg ut din text i VFU-portföljen under *VFU I, Min undervisning* (sista inlämningsdatum anges i rubriken Tidsplan ovan samt i VFU-portföljen).

Uppgift 3 – Självvärdering

I din självvärdering ska du först och främst uppfylla lärandemålet:

- Utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför nästa VFU-kurs

I självvärderingen ska du utgå från kursens lärandemål och dina egna mål och beskriva konkreta situationer där du tycker att du visat att du uppfyller målen. Beskriv också upplevda styrkor och svagheter samt erfarenheter som gjort att du utvecklats som lärare, likaså hur du vill arbeta vidare med lärarblivandet i nästa kurs. Reflektera också över dina kunskaper i yrkesämnena och hur du kan vidareutveckla dessa.

I självvärderingen ska du också särskilt reflektera över hur du *kommunicerar* med elever/kollegor utifrån det första lärandemålet:

- Kommunicera med elever och personal genom att lyssna och ge återkoppling, tala och skriva, *samt reflektera över dessa förmågor*

Likaså ska du ägna specifikt utrymme åt att fundera över ditt ledarskap:

- Under handledning leda undervisning och *reflektera över sitt ledarskap*

Självvärderingen läggs in i VFU-portföljen samt skickas till trepartssamtalsläraren samt till handledaren (sista inlämningsdatum anges i rubriken Tidsplan ovan samt i VFU-portföljen).

Reflektionsseminarium

Som avslutning på kursen sker ett reflektionsseminarium via Zoom. Ni ska förbereda er genom att skriva en reflekterande text om en vald undervisningssituation. Som stöd för skrivandet ska du utgå från följande frågor (i reflektionscykeln):

Beskrivning: Vad hände?
Känslor: Vad tänkte du/ni? Vad kände du/ni?
Värdering: Vad var positivt? Vad var negativt?
Analys: Vad kan du/vi lära oss av detta?
Slutsats: Kunde du/vi gjort någonting annorlunda?
Handlingsplan: Om det hände igen, vad skulle du/vi göra då?

Mötet via Zoom ger möjlighet att ventilera era erfarenheter, tankar och reflektioner över VFU-kursen och mötet med läraryrket (se datum och tid i rubriken Tidsplan ovan). Zoomlänk läggs ut i VFU-portföljen.

Trepartssamtal

I kursen ingår ett trepartssamtal via Zoom där du tillsammans med din handledare och kurslärare från universitet kommer att diskutera din kunskapsutveckling under kursen. Prata ihop dig med din handledare i början av kursen och föreslå minst tre alterinativa datum/tider när samtalet kan äga rum. Avsätt 1 timme för trepartssamtalet. I normalfallet äger samtalet rum i mitten av kursen. Det är bra om du då fått tillfälle att ha övat på att hålla i undervisningsmoment. Trepartssamtalet utgå i normalfallet från frågor utifrån kursmålen och hur du ligger till i relation till dessa. Det är också bra om ni inför samtalet kollar igenom Professionsutvecklingsmatrisen då det möjliggör att diskutera en plan för din kommande utveckling (var du befinner dig kunskapsmässigt idag och vart du är på väg).

Examination och betygsättning

Stockholms universitetet är en statlig myndighet och omfattas av principen om allmänna handlingars offentlighet. Skriv därför inga känsliga personuppgifter i dina inlämningar och tänk på att

avidentifiera personer och organisationer i texterna du lämnar in. Alla inlämningar via lärplattformen Athena får inte innehålla namn eller personnummer (undantaget examensarbeten)

Som student är det viktigt att du känner till vilka riktlinjer som gäller vid tentamen vid Stockholms universitet. Universitetet har en central informationssida som innehåller regler för salstentamen, information om IT-system och annat som är aktuellt vid tentamensskrivning. Klicka på länken för att ta del av informationen.

Betygsättning sker med VG, G eller U. För att bli godkänd på kursen krävs att alla uppgifter som beskrivs i studiehandledningen är gjorda, att trepartssamtal är genomfört och att en godkänd VFU-rapport har mottagits av kursläraren. Kursbetyget blir en samlad bedömning utifrån handledarens bedömning, skriftliga inlämningsuppgifter och trepartssamtal. Handledarens omdöme väger dock tyngst.

För betyget VG

Skriftliga inlämningsuppgifter

Studenten har beskrivit och reflekterat över sin egen undervisning utifrån angivna direktiv på ett tydligt och insiktsfullt sätt. Studenten har reflekterat över egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever på ett nyanserat sätt. Studenten har reflekterat över egna styrkor och utvecklingsområden samt över sina kommunikations- och ledarskapsförmågor på ett fördjupat sätt.

Praktiskt lärararbete/performativa förmågor

Studenten visar utmärkta kvaliteter i kommunikation med och bemötande av elever utifrån skolans värdegrund. I undervisningssituationer etableras ett bra samspel och en dialog med eleverna och studenten tar en tydlig ledarroll. Studenten är aktiv i planering av undervisning utifrån styrdokument tillsammans med handledaren och visar god förmåga att reflektera över sin undervisning. Presentationer sker på ett tydligt och strukturerat sätt utifrån gjorda planeringar.

För betyget G

Skriftliga inlämningsuppgifter

Studenten har beskrivit och reflekterat över sin egen undervisning utifrån angivna direktiv på ett tillfredsställande sätt. Studenten har reflekterat över egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever. Studenten har reflekterat över egna styrkor och utvecklingsområden samt över sina kommunikations- och ledarskapsförmågor.

Praktiskt lärararbete/performativa förmågor

Studenten visar förmåga att kunna kommunicera med och bemöta elever på ett bra sätt utifrån skolans värdegrund. Studenten leder olika undervisningssituationer och visar ett intresse för att

utveckla en ledarroll och en dialog med eleverna. Studenten är delaktig i planering utifrån styrdokument tillsammans med handledaren och visar förmåga att i efterhand kunna reflektera över sin undervisning. Studenten strävar efter att presentationer ska ske på ett tydligt och strukturerat sätt utifrån gjorda planeringar.

För betyget U

Skriftliga inlämningsuppgifter

Tänkbara brister kan vara att viktigt angivet innehåll saknas, bristfälliga reflektioner, otydliga tankegångar, ett icke godtagbart språk etc.

Praktiskt lärararbete/performativa förmågor

Tänkbara brister kan vara att kommunikation och samspel med eleverna fungerar mindre bra, otydlighet vid skriftlig och/eller muntlig kommunikation, bristfällig reflektionsförmåga, bristande engagemang i planering, genomförande av undervisning etc.

Plagiering

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, så kallade självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer.

Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras eller AI-genererad text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

Kursvärdering

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

Obligatorisk kurslitteratur

Ingen obligatorisk kurslitteratur i denna kurs, men du kan gärna referera till kurslitteratur från föregående kurser, exempelvis Didaktik 1.

Stöd i dina studier

Vid Stockholms universitet finns också möjlighet att, utöver den ordinarie undervisningen, få extra stöd i sina studier.

Studie-och språkverkstaden

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden

Studera med funktionsnedsättning

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få riktat pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om riktat pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet
https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-postadressen studievagledare@edu.su.se. Observera att vid eventuella omtentor behöver du kontakta studievägledningen på nytt. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.